

1. Obiekt 559/1

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. BENEDYKTA OPATA

2. Czas powstania

1788r.

3. Miejscowość

C H L E W O

4. Adres

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo SIERADZKIE

gmina Goszczanów

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna
1 VI 1975

województwo poznańskie

powiat Turek

8. Właściciel i jego adres

Diecezja Włocławek

9. Użytkownik i jego adres

Parafia

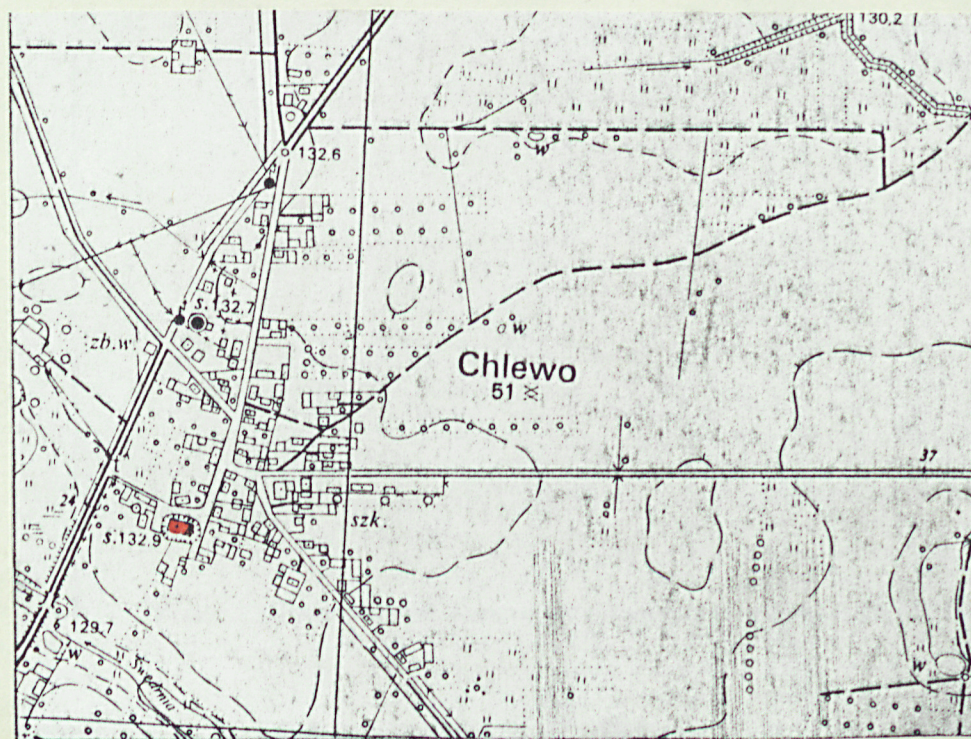
10. Rejestr zabudów

Nr 384/825/A

data 13.II.1970r.

fol. 2.

fol. 1.

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu.

Parafia Chlewo erygowana przed rokiem 1335. p.w Św. Benedykta Opata. Wg Ks. J. Sobczyńskiego istnienie parafii udokumentowane od roku 1443 - w 1521 r. drewniany kościół p.w. Św. Benedykta

- księgi kościelne prowadzone od 1664 r.
- w 1710r ks. Stanisław Sokolski ówczesny proboszcz zabiega o fundusze na budowę nowej świątyni, w r. 1713 Paweł Biernacki dziedzic Maciszewic i Domaniowa przeznacza na budowę kościoła murowanego 15.000 złotych polskich. O sumę tę prowadzono procesy z jego spadkobiercami. Murowanie kościoła zaczęto w 1779r. kamień węgielny został położony 29 IX.1780 r. przez ks. Józefa Damjana Sadowskiego. W latach 1773 - 1803 proboszczem był ks. Jan Karwat, kanonik. W 1788 r. poświęcił kościół ks. Błażej Niwicki dziekan stawski. Drzewa do wypalania cegły dostarczał p. Zareba dziedzic Strzałkowa. Dach pokryto słomą, kilka lat później dachówkę położył dziedzic Chlewa i kolator p. Michał Jabłkowski, a w 1817r. karpiówka podwójna założył p. Bonawentura Niemojowski.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze wyposażenie, instalacje)

SYTUACJA

Wieś Chlewo leży nad rzeką Swędrnią w odl. ok. 11 km na pñ. od szosy Kalisz - Sieradz, po wsch. stronie szosy prowadzącej do Goszczanowa. Kościół położony w południowej części wsi w odl. 100 m od szosy. Prowadzi do niego wyasfaltowana droga obsadzona po pñ. stronie jarzębiną, po pñd. - ogrodzenie gospodarcze i ogrodzenie plebanii. Plebania znajduje się na zach. od kościoła na wprost fasady w odl. 12 m od ogrodzenia, na pñ. od kościoła po drugiej stronie drogi znajduje się budynek dawnej organistówki, na pñd. zabudowania wsi, na wsch. pole. Niewielki teren wokół kościoła otoczony jest owalnym ogrodzeniem z murowanych słupków i drewnianych sztachet z wejściem głównym (metalowa dwuskrzydłowa, ażurowa brama) na wprost fasady, drugie wejście na teren na wprost prezbiterium (drewniana dwuskrzydłowa brama). Kościół orientowany.

MATERIAŁ - KONSTRUKCJA. - TECHNIKA

Ściany murowane z cegły na wátku blokowym, miejscami nieregularnym, tynk fakturowy, detal architektoniczny tynkowany na gładko. Sklepienia żaglaste - na gurtach eliptycznych w nawie, na gurtach o łuku półpełnym w prezbiterium, żaglaste w pomieszczeniu nad zakrystią i pod chórem przesło środkowe, żaglaste trójkątne pod chórem po bokach. Strop płaski w zakrystii. Wieżba dachowa o konstrukcji mieszanej stolcowo - wieszarowej, co drugi wiazar pełny, znaki ciesielskie od strony pñ. na zastrzałach. Pokrycie dachu - dachówka ceramiczną, karpiówka w koronkę, nad drzwiami do zakrystii daszek z blachy, kruchta boczna pokryta papą. Rynny wiszące z blachy ocynkowanej. Podłogi nowe - parkiet układany w jodelkę w nawie i prezbiterium; deskowa, biała w zakrystii; posadzka murowana z cegły; częściowo zakryta deskami na chórze; szlichta betonowa w kruchcie. Schody wewnętrzne - klatki schodowe w grubości muru, drewniane, śrubowe na chór, na poddasze i do pomieszczenia nad zakrystią; proste murowane, dwa dolne stopnie drewniane na ambone. Otwory prostokątne zamknięte łukiem półpełnym, prostokątne przykryte płasko, półkoliste, o węgarach kotarowych, umieszczone w głębokich wnękach zamkniętych półkoliście lub odcinkowo.

14. Kubatura 2940 m ³	15. Powierzchnia użytkowa 294 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Urzycowanie obecne
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja		19. stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) ogólnie dobry: - nieliczne ale duże wyluszczenia tynku zewnętrznego - płn. ściana zakrystii - zawilgocona - opierzenie drzwi na więźbę - zniszczone przez drewnojady - okno fasady zniszczona stolarka, brak szklenia - schody śrubowe - zużyte - brak paleniska kominka w zakrystii	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowania)

24. Uwagi różne

22. Bibliografia

- Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, t.V, z. 26
- Słownik Geograficzny (...), t.1, str. 584.
- J. Bielecka, Inwentarze ksiąg archiwów grodzkich i ziemskich Wielkopolski XIV-XVIII w. Rocznik Kaliski, t.XIV,
- Ks. J. Sobczyński, Z akt dawnych parafji Chlewo, Gonicz Kaliski, 1923 r.
- Rocznik Diecezji Włocławskiej, 1978 r.

23. Źródła ikonograficzne i fotograficzne (rodzaj, miejsca przechowania, sygnatura)

25. Opracował

tekst .....

plany, rysunki .....

zdjęcia fotograficzne 05-08 1980 r.

miejsce przechowania negatywów .....

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

wkł. nr 1-5.

1. Miejscowość CHLEWO	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W.ŚW. BENEDYKTA OPATA	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) c.d.: pkt 12 = historia ; zdjęcia; plan sytuacyjny; rzut.
--------------------------	---	---

c.d. pkt. 12

kolator i dziedzic Chlewa. W nowym kościele do 1813r. nie było żadnego ołtarza. Główny ołtarz został postawiony pod koniec XIX w.

Kościół malowany w 1930 r.

styl - barok

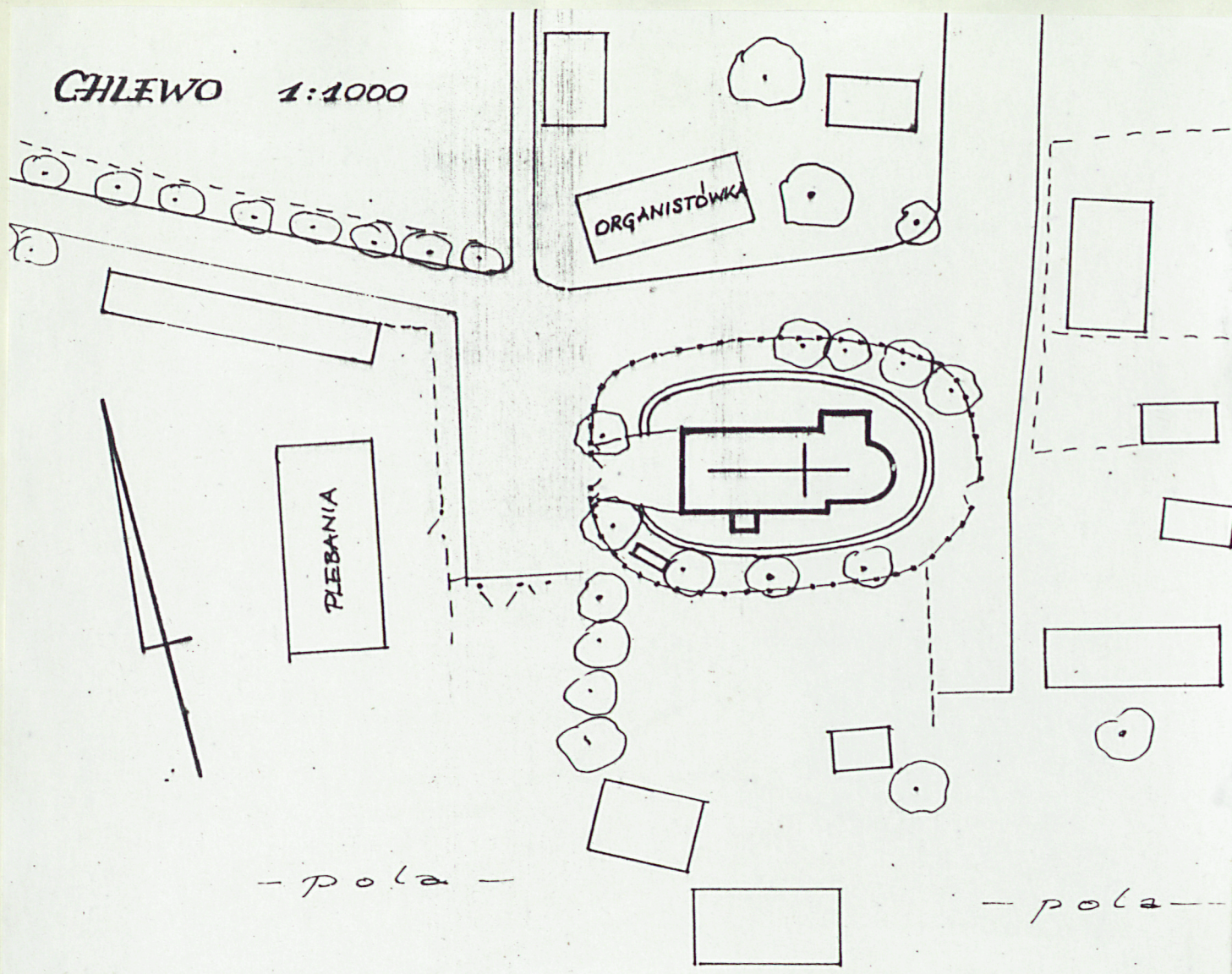
→ fot. 10

Drzwi zewnętrzne główne zamknięte półkoliście, w głębokiej arkadowej wnęce o podciętych spływach arkady (drzwi pierwotnie otwierane do wewnątrz), drzwi dwuskrzydłowe nowe; wejściowe na chór - umieszczone obok drzwi głównych w otworze prostokątnym, nowe; boczne - do kruchty zamknięte półkoliście, jednoskrzydłowe, deskowe opierzone rombowo szerokimi listwami profilowanymi, ćwiekowanymi, na zawiasach pasowych, w otworze umieszczone wtórnie, przycięte od góry; do zakrystii w otworze prostokątnym, nowe. Drzwi wewnętrzne z prezbiterium do zakrystii jednoskrzydłowe, prostokątne, deskowo - szpungowe, jednostronnie opierzone w romb, ćwiekowane, na zawiasach pasowych, zamek skrzynkowy - oryginalny; na ambone (dolne i górne) proste, jednoskrzydłowe, o konstrukcji płycinowej, wąskie, zamykane na klamkę zapadkową; do przedsionka jednoskrzydłowe, deskowo - szpungowe; na chórze muzycznym w prostokątnych otworach drzwi jednoskrzydłowe deskowo - szpungowe, jednostronnie opierzone, ćwiekowane, na zawiasach pasowych - na wieżbę dachową zamykane na hak, na wejściową klatkę schodową zamykane klamką zapadkową. Okna - o kształcie dzwonowatym z kotarowo odchylonymi węgarami, zamknięte nadwieszonym łukiem półpełnym, krosnowe z mocnym słupkiem i dzielonym ślemieniem - okno fasady, obecnie zasłonięte płytą z emblematem maryjnym; żeliwne, prostokątne zamknięte łukiem półpełnym, o drobnym podziale na 48 kwadratowych i 18 w układzie promienistym (zewnątrzny łuk zagęszczony) tafli - w nawie i prezbiterium, część z wietrznikami w środkowych kwaterach; analogiczne, mniejsze (25 kwadratowych tafli) w pomieszczeniu nad zakrystią i (20 kwadr. tafli) w szczycie fasady; prostokątne, drewniane, krosnowe - doświetlające klatki schodowe w grubości muru; półkoliste, drewniane, krosnowe o promienistym układzie szprosów w kruchcie.

Wkładkę założył: .....
 (imię, nazwisko, data)
 Materiał zebrano V-VIII.1990r.
 Miejsce przechowywania negatywów: .....
 Z-d Poligr. Jan Jasiński W-wa, ul. Wolna 13, tel. 12-43-83

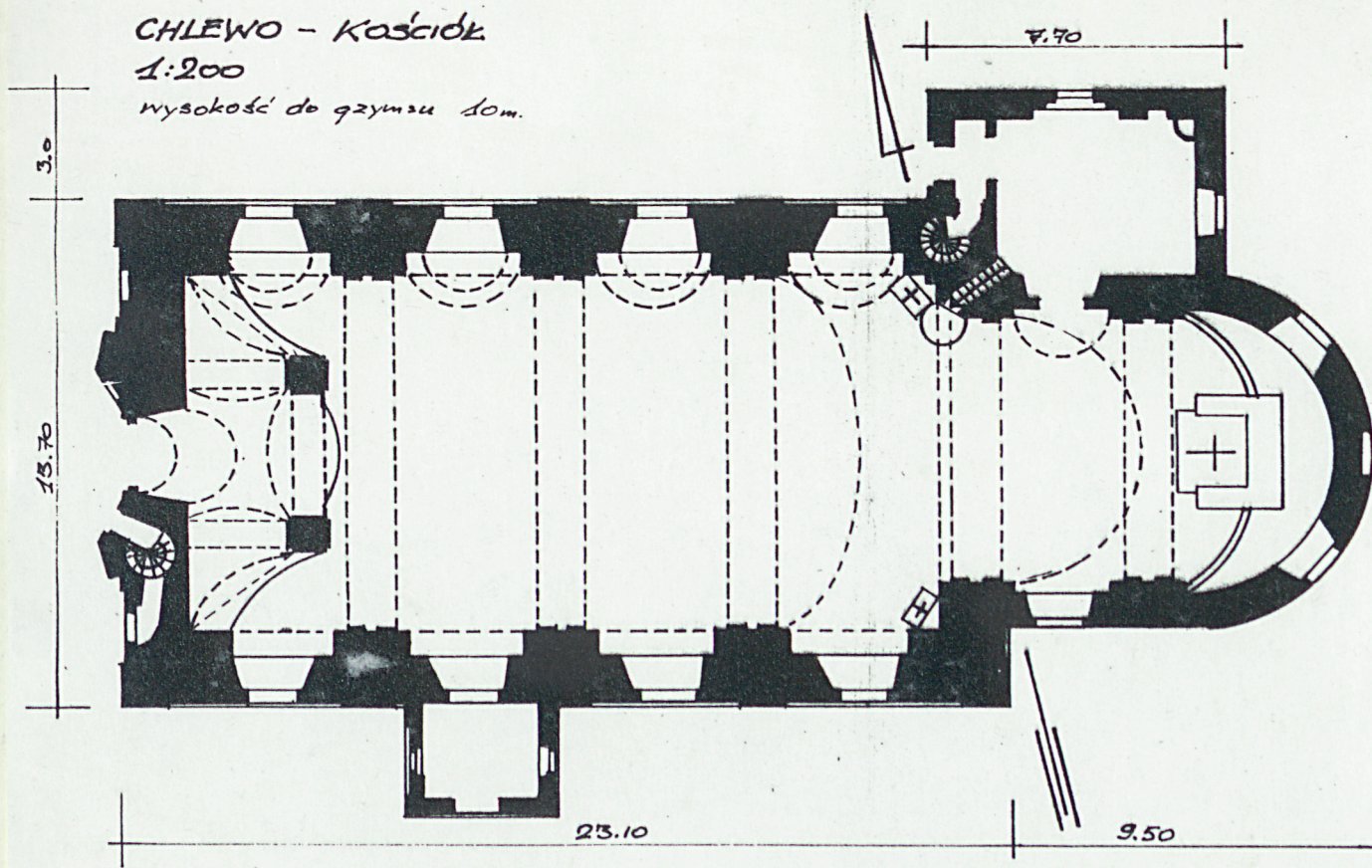
CHLEWO 1:1000

CHLEWO - Kościół

1:200

wysokość do gzymsu dom.

1. Miejscowość C H L E W O	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. BENEDIKTA OPATA	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) c.d. pkt I3 - opis /rzut, bryła, elewacje/ zdjęcia
--------------------------------------	--	---

RZUT

Kościół salowy z węższym prezbiterium, zakrystią i kruchtą boczną. Nawa w kształcie wydłużonego prostokąta, czteroprzęsłowa. Prezbiterium dwuprzęsłowe, zamknięte półkoliście. Podział na przęsła zdwojonymi pilastrami: ze wspólnym belkowaniem i gurtami, podkreślony przez głębokie wnęki okienne. Zakrystia na planie prostokąta, przylega do płu. ściany prezbiterium, wydłużona o przedsionek od zach. obejmujący narożnik nawy. Kuchta boczna mała, zbliżona do kwadratu, dobudowana do pld. ściany drugiego przęsła nawy - obecnie nieużywana (schowek). Kościół dostępny przez wejście główne w fasadzie i przez przedsionek do zakrystii. Z przedsionka wejście do pomieszczenia nad zakrystią. Wejście na chór muzyczny z zewnątrz (drzwi po pld. stronie wejścia głównego). Poddasze dostępne z chóru.

BRYŁA

Zróznicowana, o dominującej nawie i nieco niższym prezbiterium i dwukondygnacyjnej zakrystii oraz nieproporcjonalnie niskiej kruchcie. Krypta pod prezbiterium. Nawa nakryta dwuspadowym dachem zamkniętym ścianą szczytowa o wolutowym kształcie, zwieńczona krzyżem od zach. i z krzyżem na kuli przy szczycie wsch. Prezbiterium nakryte dachem dwuspadowym, od wsch. półstożkowym; połąć płu. wydłużona i odchylona nad zakrystią. Dach kruchty dwuspadowy, niski.

ELEWACJE

Jednorodne na niskim zaznaczonym w tynku cokole, zwieńczone fryzem i gzymsem koronującym o regularnym podziale ścian nawy pilastrami. Pilastry na piedestałach zaznaczonych podwójnym uskokiem w tynku, zwieńczone kapitelem w formie odcinka belkowania i impostem. Fryz wysokości połowy impostu zamknięty profilem (podkładka, wklęska). Gzyms nieznacznie gierowany nad pilastrami, trój-

fot. 3.

EWIDENCJA I DOKUMENTACJA
OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH
Bożena Narębska
ul. Podmiejska 34 m. 43
62-800 K...

Wkładkę założył: .....
V-VIII.1990r. (imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....

Z-d Poligr. Jan Jasiński W-wa, ul. Wolna 13, tel. 12-43-83

Wzór ODZ 1978 r.

pot. 5

pot. 8.

pot. 9

pot. 6.

pot. 31 →

pot. 7.

1. Miejscowość C H L E W O	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W.ŚW. BENEDYKTA OPATA	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) c.d. pkt I3 - opis /elewacje/ zdjęcia
-------------------------------	---	--

fot. 4.

elementowy, oddzielony od fryzu podcięciem. Element dolny, podpierający: profilowany od połowy wysokości (listewka, wałeczek, wklęska, uskok); element środkowy: płyta zamknięta od góry małym profilem (ćwierćwałek na podkładce); duża sima. Narożniki zakrystii i kruchty ujęte lizenami. Otwory okienne obwiedzione prostą opaską ze zwornikiem i geometrycznym poszerzeniem w górnej części. Pod nieznacznie wysuniętym parapetem prostokątne płyciny o odcinkowo podciętym dolnym boku. Otwory drzwiowe w prostych opaskach. Fasada trójosiowa dwukondygnacyjna ze szczytem. Osie boczne regularne, symetryczne, z prostokątnymi oknami i blendami, nieco mniejszymi na dole. Oś środkowa z portalem ujętym silnie rozchylonymi, wtopionymi w mur pseudoprzyporami w nich: wejście i symetryczna wnęka. Nad portalem tablica fundowana przez proboszcza K. Janga w 1924 r., wyżej okno o dekoracyjnym wykroju. Szczyt oddzielony gzymsem, płaski, na cokole gierowanym w osiach pilastrów. Boczne krawędzie szczytu o linii półeliptycznych wolut, zamknięte od dołu ćwierćkolami, od góry masywnym półwałkiem, całość zwieńczona półkolistym naczółkiem. Okno w szczycie z opaską zwieńczoną krzyżem. Elewacje boczne analogiczne, czteroprzęsłowe, o skrajnych przęsłach nieco szerszych, przeszło wschodnie elew.płn. skócone o część przysłoniętą bryłą zakrystii z dodatkowym oknem na klatkę schodową. Elewacja prezbiterium z regularnie rozmieszczonymi trzema otworami w półkolistej części wsch., środkowy - blenda. W przyziemiu dwa sklepienie otwory wentylacyjne krypty, okratowane. Elewacje zakrystii dwukondygnacyjne, wsch. i płn. z prostokątnymi oknami na dole i półkoliście zamkniętymi na górze, zach. z wejściem przesuniętym z osi w stronę nawy.

WNĘTRZE

Jednonawowe, wydzielone węższe prezbiterium. Ołtarz główny architektoniczny

EWIDENCJA I DOKUMENTACJA
OBIEKTÓW ZABYTEKÓW
Bożena Narebska
ul. Podmiejska 34 m. 43
62-800 Kalisz

Wkładkę założył: .....
V-VIII.1990r. (imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: .....

fol. 11.

fol. 13

fol. 15.

fol. 12.

fol. 14

fol. 16.

1. Miejscowość

C H L E W O

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY
P.W.ŚW. BENEDYKTA OPATA

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

c.d. pkt 13 - opis /wnętrze, wyposażenie/
zdjęcia

fot. 24

z zamykanymi bramkami w linii owalu i obejściem. Ściana płu. prezbiterium z podciętym narożnikiem na ambone, we wnęce przeszła wejście do zakrystii nad nim - obecnie zasłonięta - arkada do pomieszczenia nad zakrystią. Brak wejścia do krypty. Ściany nawy podzielone arkadowymi wnękami z zamkniętymi półkoliście oknami. W drugim od zach. przeszle ściany płu. - wejście do kruchty (prostokątne zamknięte łukiem odcinkowym, wtórnie wybite).

Empora chóru muzycznego zajmuje niemal pełne przeszło zach., wsparta na dwóch prostych filarach spiętych arkadami z narożami nawy i między sobą, balustrada wydzielona mięsistym półwałkiem, murowana, pełna, o linii wklęsłej po bokach i wypukłej na osi, dekorowana polichromią.

WYPOSAZENIE

Ołtarz główny z obrazami św. Benedykta opata i M.B. Częstochowskiej, polichromie na gurtach i sklepieniach o motywach florystycznych i z obrazami plafonowymi o tematyce z życia Chrystusa, murowany okap kominka w zakrystii, fragmenty kamiennej chrzcielnicy zmagazynowane w kruchcie, ambona i chrzcielnica klasycystyczne, w bocznym ołtarzu obraz "Zdjęcie z krzyża" (kopia wg Rubensa)

Instalacje: elektryczna, piece akumulacyjne.

fot. 23.

fot. 22

EWIDENCJA I DOKUMENTACJA
OBIEKTÓW ZABYTKOWYCHBożena Narębska
ul. Podmiejska 34 m. 48
62-800 Kalisz

Wkładkę założył: ..... (imię, nazwisko, data)

V-VIII.1990r.

Miejsce przechowywania negatywów: .....

Z-d Poligr. Jan Jasiński W-wa, ul. Wolna 13, tel. 12-43-83

fot. 18.

fot. 21
→

fot. 19

fot. 20

fot.
17.
→

1. Miejscowość

C H L E W O

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY
p.w. ŚW. BENEDYKTA OPATA

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

zdjęcia; spis zdjęć.

fol. 25

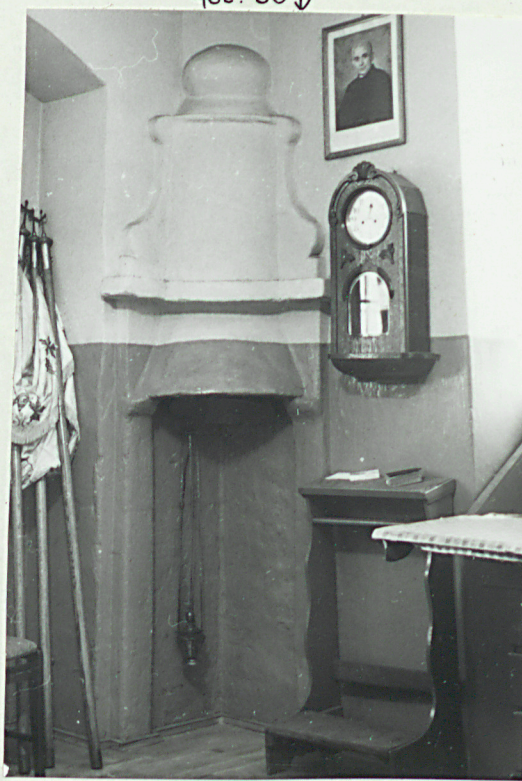
fol. 27.

fol. 28

fol. 29

fol. 26

fol. 30

EWIDENCJA I DOKUMENTACJA
OBIEKTÓW ZABYTEKOWYCH

Bożena Narębska
ul. Podmiejska 43

62-800
V-VIII. 1990 r.

Wzór ODZ 1978 r.

SPIS ILUSTRACJI

1. fasada - widok ogólny
2. prezbiterium - od płu. /fragment/
3. prezbiterium - widok od pld.
4. elewacja pld. - widok od zach.
5. zakrystia - od zach.
6. elewacja plu. - widok ogólny
7. fasada - fraagment: szczyt
8. dach nad prezbiterium i zakrystią - fragment
gzymsy koronujący - fragment
9. kapitel pilastra
drzwi:
  10. zewnętrzne - do kruchty
  11. do zakrystii - od prezbiterium
  12. do zakrystii - od wnętrzaokna:
  13. nawy i prezbiterium
  14. w pomieszczeniu nad zakrystią
  15. w szczycie fasady
  16. doświetlające klatkę schodową
  17. klatki schodowej - od wnętrza
  18. półkoliste kruchty
  19. słupek śrubowych schodów na chór
  20. więźba dachowa - widok ogólny
  21. sklepienie żaglaste, trójkątne - pod chóremwnętrze:
  22. widok ogólny - w kierunku ołtarza głównego
  23. widok ogólny - w kierunku chóru
  24. ściana plu. - widok od wejścia
  25. polichromie na sklepieniu prezbiterium
  26. kapitel zdwojonych pilastrów
  27. łuk tęczy - fragment
  28. arkada do pomieszczenia nad zakrystią
  29. podcięty narożnik z amboną
  30. okap kominka w zakrystii
  31. kula na wsch. krańcu kalenicy